GENERALINIO ADVOKATO
JEAN RICHARD DE LA TOUR IŠVADA,
pateikta 2022 m. rugsėjo 8 d.[1]

Byla C-323/21

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
dalyvaujant
B.,
(*Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)
ir
sujungtos bylos C-324/21 ir C-325/21
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (C-324/21)
K. (C-325/21),
dalyvaujant
F.,
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

(*Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prieglobsčio politika – Valstybės narės, atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai – Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Skundas dėl sprendimo dėl perdavimo – Sąvoka „prašančioji valstybė narė“ – Anksčiau dviejų kitų valstybių narių sudaryto susitarimo poveikis – Skundo apimtis“

I. Įvadas

1. Šie prašymai priimti prejudicinį sprendimą suteikia Teisingumo Teismui galimybę išaiškinti atsiėmimo procedūrų, kurias dėl to paties tarptautinės apsaugos prašytojo paeiliui pradėjo dvi skirtingos valstybės narės, sujungimo tvarką pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai[2].

[1] Originalo kalba: prancūzų.

[2] OL L 180, 2013, p. 31 (toliau – reglamentas „Dublinas III“).

2. Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (valstybės sekretorius saugumo ir teisingumo reikalams, Nyderlandai; toliau – valstybės sekretorius) ginčus su B., F. ir K. – trimis trečiųjų šalių piliečiais, kurie prašo tarptautinės apsaugos – dėl to, ar jų atžvilgiu priimti sprendimai dėl perdavimo yra teisėti. Pateikę pirmuosius tarptautinės apsaugos prašymus valstybei narei, kiekvienas iš jų važinėjo po Europos Sąjungos teritoriją ir per labai trumpą laiką pateikė naujų tarptautinės apsaugos prašymų valstybėms narėms, į kurių teritoriją atvykdavo.

3. Kadangi reglamente „Dublinas III“ ir jo įgyvendinimo reglamente [3] nėra išsamių duomenų apie atsiėmimo procedūrų, kurias to paties prašytojo atžvilgiu paeiliui vykdytų įvairios valstybės narės, sujungimą, Teisingumo Teismas turės nustatyti tvarką, kurią taikant būtų galima, pirma, išlaikyti aiškų, operatyvų ir greitą už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo metodą [4] ir, antra, užkirsti kelią piktnaudžiavimui, atsirandančiam dėl to, kad tas pats asmuo vienu metu arba paeiliui keliose valstybėse narėse pateikia kelis tarptautinės apsaugos prašymus, siekdamas arba pratęsti savo buvimą Sąjungoje, pasinaudodamas materialinėmis priėmimo sąlygomis, arba pasirinkti už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę [5].

4. Šiose išvadose išdėstysiu priežastis, dėl kurių manau, kad tokiose situacijose, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai pirmoji atsiėmimo procedūra buvo teisėtai pradėta atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, o po šių konsultacijų įvykę įvykiai, t. y. prašytojo išvykimas iš prašančiosios valstybės narės teritorijos prieš įvykdant jo perdavimą ir antrojo prašymo pateikimas siekiant, kad jį atsiimtų kita valstybė narė, kurios teritorijoje prašytojas yra, lemia tai, kad pirmoji procedūra netenka esminio jos galiojimui elemento. Tada paaiškinsiu, kodėl prašomoji valstybė narė, jeigu dalyvauja dviejose atsiėmimo procedūrose, kurias dėl to paties asmens per labai trumpą laiką pradėjo dvi skirtingos prašančiosios valstybės narės, gali susitarti su pirmąja prašančiąja valstybe nare, kad pirmoji iš šių procedūrų būtų nutraukta nuo tada, kai ši valstybė priims antrąjį prašymą dėl perėmimo savo žinion.

II. Teisinis pagrindas

5. Reglamento „Dublinas III“ 4 ir 5 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) Tamperėje įvykusio posėdžio išvadose <…> konstatuojama, kad [bendrai Europos prieglobsčio sistemai] artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas;

(5) toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima užtikrinti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus.“

[3] 2003 m. rugsėjo 2 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1560/2003, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles (OL L 222, 2003, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 20), iš dalies pakeistas 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 118/2014 (OL L 39, 2014, p. 1) (toliau – Reglamentas Nr. 1560/2003).

[4] Šiuo klausimu žr. 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 58 ir 59 punktai). Taip pat žr. reglamento „Dublinas III“ 4 ir 5 konstatuojamąsias dalis.

[5] Žr. 2001 m. liepos 26 d. Pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (COM(2001) 447 galutinis, 2.1 punktas).

6. Reglamento „Dublinas III“ II skyriaus „Bendrieji principai ir garantijos“ 3 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Jei remiantis šiame reglamente išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas.“

7. Reglamento „Dublinas III“ VI skyriuje „Perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūros“ yra 20–33 straipsniai. Šio reglamento 20 straipsnio 5 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta:

„Prašytoją, kuris atsakingos valstybės narės nustatymo metu atsiėmė pirmąjį kitoje valstybėje narėje pateiktą prašymą [ir] yra kitoje valstybėje narėje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento arba kuris joje pateikia tarptautinės apsaugos prašymą, laikydamasi 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytų sąlygų, atsiima valstybė narė, kuriai tas tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas pirmiausiai, kad būtų baigta atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.“

8. Reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnio 1–3 dalyse nustatyta:

„1. Kai valstybė narė, kurioje 18 straipsnio 1 dalies b, c arba d punkte nurodytas asmuo pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą, mano, kad kita valstybė narė atsakinga pagal 20 straipsnio 5 dalį ir 18 straipsnio 1 dalies b, c arba d punktus, ji gali paprašyti tos kitos valstybės narės tą asmenį atsiimti.

2. Prašymas atsiimti pateikiamas kuo skubiau, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pranešimo apie atitiktį sistemoje „Eurodac“ gavimo <…>.

Jeigu prašymas atsiimti grindžiamas ne iš sistemos „Eurodac“ gautais duomenimis, o kitais įrodymais, jis per tris mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos <…> išsiunčiamas prašomai [prašomajai] valstybei narei.

3. Kai prašymas atsiimti nepateikiamas per 2 dalyje nustatytus laikotarpius [terminus], atsakomybė už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą tenka valstybei narei, kurioje pateiktas tas naujas prašymas.“

9. Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Prašytojas arba kitas 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytas asmuo turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.“

10. Reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Prašytojas <…> iš prašančiosios valstybės narės atsakingai valstybei narei perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo kitos valstybės narės prašymo atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti gavimo [nuo kitos valstybės narės sutikimo patenkinti prašymą atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti] arba nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas <…>.

<…>

2. Tais atvejais, kai perdavimas per šešis mėnesius neįvyksta, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienerių metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl atitinkamo asmens įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi.“

III. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

A. Byla C-323/21

11. 2017 m. liepos 3 d. B. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Vokietijoje. Kadangi B. anksčiau buvo pateikęs prašymą suteikti jam apsaugą Italijoje, Vokietijos valdžios institucijos paprašė Italijos valdžios institucijų jį atsiimti. 2017 m. spalio 4 d. Italijos valdžios institucijos sutiko patenkinti šį prašymą atsiimti. Vėliau – kadangi B. slapstėsi – jo perdavimo terminas buvo pratęstas iki 2019 m. balandžio 4 d.

12. 2018 m. vasario 17 d. B. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose. 2018 m. kovo 17 d. valstybės sekretorius paprašė Italijos valdžios institucijų atsiimti B. 2018 m. balandžio 1 d. Italijos valdžios institucijos sutiko patenkinti šį prašymą atsiimti. Valstybės sekretorius 2018 m. birželio 29 d. raštu informavo šias institucijas, kad B. slapstosi, todėl perdavimo terminas turėjo būti pratęstas iki 2019 m. spalio 1 d.

13. 2018 m. liepos 9 d. B. pateikė antrąjį tarptautinės apsaugos prašymą Vokietijoje. 2018 m. rugsėjo 14 d. Vokietijos valdžios institucijos priėmė sprendimą pagal reglamentą „Dublinas III“; sprendimas nebuvo apskųstas.

14. 2018 m. gruodžio 27 d. B. pateikė antrąjį tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose. 2019 m. kovo 8 d. sprendimu valstybės sekretorius atmetė šį prašymą jo neišnagrinėjęs, motyvuodamas tuo, kad už prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė tebėra Italijos Respublika.

15. 2019 m. balandžio 29 d. B. buvo perduotas Italijai.

16. B. apskundė 2019 m. kovo 8 d. valstybės sekretoriaus sprendimą kompetentingam teismui. 2019 m. birželio 12 d. sprendimu teismas patenkino skundą ir panaikino sprendimą motyvuodamas tuo, kad 2019 m. balandžio 4 d. Vokietijos Federacinė Respublika tapo atsakinga valstybe nare, nes pasibaigė prašytojo perdavimo terminas.

17. Valstybės sekretorius tą sprendimą apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Grįsdamas apeliacinį skundą jis, be kita ko, teigė, kad perdavimo terminas turi būti skaičiuojamas atsižvelgiant į Nyderlandų Karalystės ir Italijos Respublikos santykius ir, antra, kad pagal „grandinės principą“ naujas perdavimo terminas Vokietijos Federacinei Respublikai prasidėjo tada, kai B. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose.

18. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad neginčijama, jog paskutinio B. tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dieną atsakinga valstybė narė buvo Italijos Respublika. Vis dėlto pagrindinės bylos šalys nesutaria dėl to, ar perdavimo terminas galėjo pasibaigti ir anksčiau, nei B. buvo perduotas, pasibaigus 18 mėnesių laikotarpiui nuo datos, kai Italijos Respublika sutiko patenkinti pirmąjį prašymą atsiimti.

19. Nagrinėjamu atveju vienu metu buvo du „galiojantys susitarimai“ dėl prašytojo atsiėmimo ir du skirtingi perdavimo terminai, todėl reikėtų išsiaiškinti šių dviejų terminų santykį. Šiuo tikslu reikėtų nustatyti, ar pirmoji valstybė narė, pateikusi prašymą atsiimti prašytoją, vis dar turi būti laikoma „prašančiąja valstybe nare“, kaip apibrėžta reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalyje, ar šis statusas turėtų būti suteiktas paskutinei tokį prašymą pateikusiai valstybei narei.

20. Jei būtų pasirinktas antrasis aiškinimas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pastaroji valstybė narė kokiu nors būdu saistoma perdavimo termino, kuris yra privalomas pirmajai valstybei narei. Bet jei pirmenybė būtų teikiama pirmajam aiškinimui, reikėtų nustatyti, ar B. galėtų Nyderlandų teismuose remtis Vokietijos Federacinės Respublikos ir Italijos Respublikos sutarto perdavimo termino pabaiga; tokia situacija skatintų palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimą.

21. Šiomis aplinkybėmis *Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. a) Ar sąvoką „prašančioji valstybė narė“ pagal [reglamento „Dublinas III“] 29 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti kaip reiškiančią valstybę narę (šiuo atveju – trečiąją valstybę narę, t. y. Nyderlandų Karalystę), kuri prašymą dėl perėmimo savo žinion arba atsiėmimo kitai valstybei narei pateikė paskutinė?

b) Jeigu atsakymas būtų neigiamas, ar aplinkybė, kad dvi valstybės narės (šiuo atveju – Vokietijos Federacinės Respublika ir Italijos Respublika) anksčiau yra sudariusios susitarimą dėl atsiėmimo, sukelia pasekmių trečiosios valstybės narės (šiuo atveju – Nyderlandų Karalystės) iš [reglamento „Dublinas III“] kylantiems teisiniams įsipareigojimams užsieniečio ar tame susitarime dalyvaujančių valstybių narių atžvilgiu ir, jei taip, kokių?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnio 1 dalį, siejamą su jo 19 konstatuojamąja dalimi, reikia aiškinti kaip draudžiančią tarptautinės apsaugos prašytojui, apskundusiam sprendimą dėl perdavimo, veiksmingai remtis tuo, kad šis perdavimas negali būti įvykdytas, nes pasibaigė anksčiau tarp dviejų valstybių narių (šiuo atveju – Vokietijos Federacinės Respublikos ir Italijos Respublikos) sutarto perdavimo terminas?“

B. Sujungtos bylos C-324/21 ir C-325/21

1. Byla C-324/21

22. 2017 m. lapkričio 24 d. F. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose. Kadangi F. anksčiau buvo pateikęs prašymą suteikti jam šią apsaugą Italijoje, valstybės sekretorius paprašė Italijos valdžios institucijų jį atsiimti. 2017 m. gruodžio 19 d. Italijos valdžios institucijos sutiko patenkinti šį prašymą atsiimti. Valstybės sekretorius 2018 m. balandžio 12 d. raštu informavo šias institucijas, kad F. slapstosi, todėl perdavimo terminas buvo pratęstas iki 2019 m. birželio 19 d.

23. 2018 m. kovo 29 d. F. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Vokietijoje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nėra žinoma apie tolesnę šio prašymo nagrinėjimo eigą.

24. 2018 m. rugsėjo 30 d. F. pateikė antrąjį tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose. 2019 m. sausio 31 d. sprendimu valstybės sekretorius be jokio nagrinėjimo atmetė šį prašymą motyvuodamas tuo, kad už jo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė tebėra Italijos Respublika.

25. Išėjęs iš prieglobsčio prašytojų centro, kuriame buvo apgyvendintas, F. buvo sulaikytas, o vėliau – 2019 m. liepos 1 d. valstybės sekretoriaus sprendimu – suimtas siekiant jį perduoti Italijai.

26. F. apskundė tą sprendimą kompetentingam teismui. 2019 m. liepos 16 d. sprendimu teismas patenkino skundą ir panaikino minėtą sprendimą, motyvuodamas tuo, kad 2019 m. birželio 19 d. atsakinga valstybe nare tapo Nyderlandų Karalystė, nes pasibaigė perdavimo terminas.

27. Valstybės sekretorius tą sprendimą apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Grįsdamas apeliacinį skundą jis, be kita ko, teigė, kad taikant „grandinės principą“ Nyderlandų Karalystei naujas perdavimo terminas prasidėjo tada, kai F. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Vokietijoje.

28. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad neabejotina, jog Italijos Respublika turėjo būti laikoma atsakinga valstybe nare, bent jau iki 2019 m. birželio 19 d.

29. Tačiau šiam teismui kyla klausimas, ar svarbu tai, kad, nepasibaigus perdavimo terminui, atitinkamas asmuo pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą kitoje valstybėje narėje.

30. Šiomis aplinkybėmis *Raad van State* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [reglamento „Dublinas III“] 29 straipsnį reikia aiškinti taip, kad nepasibaigusio perdavimo termino, kaip jis suprantamas pagal 29 straipsnio 1 ir 2 dalis, eiga vėl prasideda tuo momentu, kai užsienietis, kuris slapstydamasis sutrukdė valstybei narei jį perduoti, pateikia naują tarptautinės apsaugos prašymą kitoje (šiuo atveju – trečiojoje) valstybėje narėje?“

2. Byla C-325/21

31. 2018 m. rugsėjo 6 d. K. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Prancūzijoje. Kadangi K. anksčiau buvo pateikęs prašymą suteikti jam apsaugą Austrijoje, Prancūzijos valdžios institucijos paprašė Austrijos valdžios institucijų jį atsiimti. 2018 m. spalio 4 d. Austrijos valdžios institucijos sutiko patenkinti šį prašymą atsiimti.

32. 2019 m. kovo 27 d. K. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose. 2019 m. gegužės 3 d. valstybės sekretorius paprašė Austrijos valdžios institucijų atsiimti K. 2019 m. gegužės 10 d. šios institucijos atmetė prašymą atsiimti, motyvuodamos tuo, kad nuo 2019 m. balandžio 4 d. Prancūzijos Respublika yra valstybė narė, atsakinga už K. prašymo nagrinėjimą.

33. 2019 m. gegužės 20 d. valstybės sekretorius paprašė Prancūzijos valdžios institucijų atsiimti K. Šios institucijos atmetė prašymą atsiimti, motyvuodamos tuo, kad tą dieną, kai K. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose, jo perdavimo terminas dar nebuvo pasibaigęs.

34. 2019 m. gegužės 31 d. valstybės sekretorius paprašė Austrijos ir Prancūzijos valdžios institucijų pakartotinai apsvarstyti prašymą atsiimti. Austrijos valdžios institucijoms adresuotame prašyme buvo teigiama, kad naujas perdavimo tarp Prancūzijos Respublikos ir Austrijos Respublikos terminas buvo pradėtas skaičiuoti nuo tada, kai K. pateikė tarptautinės apsaugos prašymą Nyderlanduose. 2019 m. birželio 3 d. Austrijos valdžios institucijos sutiko atsiimti K.

35. 2019 m. liepos 24 d. sprendimu valstybės sekretorius be jokio nagrinėjimo atmetė K prašymą suteikti tarptautinę apsaugą.

36. K. apskundė tą sprendimą kompetentingam teismui. 2019 m. spalio 17 d. sprendimu teismas atmetė skundą, motyvuodamas tuo, kad valstybės sekretorius teisingai nusprendė, jog Austrijos Respublika yra valstybė narė, atsakinga už K. tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą.

37. K. apskundė tą sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Grįsdamas apeliacinį skundą jis teigė, kad tarptautinės apsaugos prašymo pateikimas trečiojoje valstybėje narėje negali būti kliūtis perdavimo tarp dviejų kitų valstybių narių terminui pasibaigti.

38. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad neabejotina, jog Austrijos Respublika turėjo būti laikoma atsakinga valstybe nare, bent jau iki 2019 m. balandžio 4 d., nes Prancūzijos valdžios institucijos neinformavo šios valstybės narės apie tai, kad K. slapstosi.

39. Šiomis aplinkybėmis *Raad van State* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [reglamento „Dublinas III“] 29 straipsnį reikia aiškinti taip, kad nepasibaigusio perdavimo termino, kaip jis suprantamas pagal 29 straipsnio 1 ir 2 dalis, eiga vėl prasideda tuo momentu, kai užsienietis, kuris slapstydamasis sutrukdė valstybei narei jį perduoti, pateikia naują tarptautinės apsaugos prašymą kitoje (šiuo atveju – trečiojoje) valstybėje narėje?“

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar [reglamento „Dublinas III“] 27 straipsnio 1 dalį, siejamą su jo 19 konstatuojamąja dalimi, reikia aiškinti kaip draudžiančią tarptautinės apsaugos prašytojui, apskundusiam sprendimą dėl perdavimo, veiksmingai remtis tuo, kad šis perdavimas negali būti įvykdytas, nes pasibaigė anksčiau tarp dviejų valstybių narių (šiuo atveju – Prancūzijos Respublikos ir Austrijos Respublikos) sutarto perdavimo terminas ir todėl baigėsi terminas, per kurį Nyderlandų Karalystė galėtų atlikti perdavimą?“

C. Procesas Teisingumo Teisme

40. Šiame proceso etape bylos C-324/21 ir C-325/21 buvo sujungtos. Tačiau byla C-323/21 nebuvo prijungta prie kitų dviejų bylų. Vis dėlto, atsižvelgiant į šių trijų bylų tarpusavio ryšį, jos buvo nagrinėjamos kartu 2022 m. gegužės 5 d. vykusiame bendrame teismo posėdyje, kuriame šalys buvo išklausytos ir, be kita ko, jų buvo paprašyta žodžiu atsakyti į Teisingumo Teismo pateiktus klausimus.

IV. Analizė

A. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo byloje C-323/21, vienintelio prejudicinio klausimo byloje C-324/21 ir pirmojo Teisingumo Teismui pateikto prejudicinio klausimo byloje C-325/21

41. Pirmąjį klausimą byloje C-323/21, vienintelį klausimą byloje C-324/21 ir pirmąjį klausimą, Teisingumo Teismui pateiktą byloje C-325/21, nagrinėsiu kartu.

42. Nors šie klausimai suformuluoti skirtingai, jais iš esmės siekiama išaiškinti reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas, susijusias su perdavimo terminų skaičiavimu, kai dvi skirtingos valstybės narės prašo valstybės narės, kurioje tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas pirmą kartą, atsiimti tą patį prašytoją ir pirmoji prašančioji valstybė narė negali įvykdyti to prašytojo perdavimo tame straipsnyje nurodytu būdu ir per nurodytus terminus, nes prašytojas išvyko iš jos teritorijos į antrosios prašančiosios valstybės narės teritoriją[6].

43. Visose trijose bylose prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daugiausia dėmesio skiria reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio nuostatų aiškinimui.

44. Primenu, kad šiame straipsnyje apibrėžiamos sąlygos ir terminai, per kuriuos prašančioji valstybė narė, siekdama perimti arba atsiimti prašytoją, turi perduoti jį atsakingai valstybei narei.

45. Šio reglamento 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta, kad prašytojas perduodamas pagal prašančiosios valstybės narės nacionalinę teisę, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius

[6] Pirmasis byloje C-323/21 pateiktas prejudicinis klausimas savo formuluotėmis labiau skiriasi nuo vienintelio klausimo byloje C-324/21 ir pirmojo Teisingumo Teismui pateikto klausimo byloje C-325/21, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daugiausia dėmesio skiria sąvokos „prašančioji valstybė narė“, vartojamos reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalyje, aiškinimui. Jis konkrečiai klausia, ar tuo atveju, kai prašančioji valstybė narė negali įvykdyti prašytojo perdavimo dėl to, kad šis išvyko iš jos teritorijos į kitą valstybę narę, kuriai pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą ir kurios teritorijoje jis yra, sąvoka „prašančioji valstybė narė“ (vartojama šio reglamento 29 straipsnio 2 dalyje) reiškia paskutinę valstybę narę, kuriai buvo pateiktas naujas tarptautinės apsaugos prašymas, dėl kurio buvo pateiktas naujas prašymas atsiimti prašytoją.

nuo prašomosios valstybės narės sutikimo patenkinti prašymą atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti arba, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas, nuo galutinio sprendimo dėl skundo ar peržiūros priėmimo.

46. Tačiau reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad šis terminas išimties tvarka gali būti pratęstas siekiant atsižvelgti į tai, kad prašančioji valstybė narė iš esmės negali perduoti atitinkamo asmens dėl jo įkalinimo arba slapstymosi. Tokiu atveju šis terminas pratęsiamas daugiausia iki vienų metų, jei atitinkamo asmens nebuvo įmanoma perduoti dėl jo įkalinimo (ši sąvoka apibrėžta 2022 m. kovo 31 d. Sprendime *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl ir kiti (Prieglobsčio prašytojo hospitalizavimas gydymo įstaigos psichiatrijos skyriuje)*[7]), arba daugiausia iki aštuoniolikos mėnesių, jei atitinkamas asmuo slapstosi (sąvoka „slapstymasis“ išaiškinta 2019 m. kovo 19 d. Sprendime *Jawo*[8]).

47. Šio reglamento 29 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad, pasibaigus šiems terminams, atsakinga valstybė narė atleidžiama nuo pareigų atitinkamą asmenį perimti savo žinion arba atsiimti, o atsakomybė pereina prašančiajai valstybei narei. Remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, tokiu atveju ji nebeturi teisės atlikti perdavimo ir, priešingai, privalo savo iniciatyva imtis veiksmų, kad būtų nedelsiant pradėtas tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas[9].

48. Šios nuostatos formuluotė atitinka įprastinę perėmimo savo žinion procedūrą, vykdomą dviejų valstybių narių – prašomosios valstybės narės ir prašančiosios valstybės narės, kuriai prašytojas pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą.

49. Nacionalinio teismo pateikti prejudiciniai klausimai yra skirtingo pobūdžio, nes yra susiję su sąlygomis, kuriomis turi būti perduodamas prašytojas, kuriam dėl pateiktų kelių tarptautinės apsaugos prašymų taikomos įvairių valstybių narių paeiliui vykdomos atsiėmimo procedūros.

50. Jokioje reglamento „Dublinas III“ ar Reglamento Nr. 1560/2003 nuostatoje nenumatyta specialių taisyklių, taikytinų šiuo atveju, kuriam būdingas „antrinio judėjimo“ reiškinys, kai daug tarptautinės apsaugos prašytojų iš valstybės narės, atsakingos už jų prašymų nagrinėjimą, išvyksta į kitas valstybes nares, kuriose nori prašyti tarptautinės apsaugos ir įsikurti.

51. Šiomis aplinkybėmis man atrodo, kad reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio nuostatos, susijusios su perdavimo procedūros vykdymu, yra per daug ribotos, kad būtų galima suformuluoti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui naudingą atsakymą ir visų pirma kad būtų nustatytos taisyklės, pagal kurias, viena vertus, būtų išlaikytas aiškus, operatyvus ir greitas už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo būdas ir, kita vertus, būtų užkirstas kelias dėl tam tikrų prašytojų judėjimo Europos Sąjungoje atsirandančiam piktnaudžiavimui,

52. Todėl man atrodo, kad būtina išanalizuoti sąlygas, kuriomis atitinkamos valstybės narės užbaigia atsiėmimo procedūrą (šios sąlygos nustatytos visų pirma reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalyje ir 23 straipsnio 1 dalyje), ir išnagrinėti, kokio tikslo šiomis aplinkybėmis siekia Sąjungos teisės aktų leidėjas.

7 C-231/21, EU:C:2022:237 (55 ir 58 punktai).

8 C-163/17, EU:C:2019:218 (56 ir 57 punktai).

9 Šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 25 d. Sprendimą *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 43 punktas).

1. Atsiėmimo procedūros apibrėžtis reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalyje

53. Iš nurodytų pagrindinėse bylose susiklosčiusių faktinių aplinkybių matyti, kad kiekvienas prašytojas pirmiausia pateikė tarptautinės apsaugos prašymą vienoje valstybėje narėje, t. y. bylose C-323/21 ir C-324/21 – Italijoje, o byloje C-325/21 – Austrijoje, o paskui judėjo Sąjungoje ir atkeliavo į kitas valstybes nares ir jose pateikė ir kitus tarptautinės apsaugos prašymus.

54. Tai reiškia, kad prašytojai patenka į reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalies b–d punktų taikymo sritį. Šiame straipsnyje kalbama apie asmenį, kuris, pirma, pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, kuris arba yra nagrinėjamas (b punktas), arba buvo prašytojo atsiimtas nagrinėjimo metu (c punktas), arba buvo atmestas (d punktas), ir kuris, antra, arba pateikė prašymą kitoje valstybėje narėje, arba be leidimo gyventi yra kitos valstybės narės teritorijoje [10].

55. Be to, tai reiškia, kad pirmoji valstybė narė, kurioje buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, t. y. Italija bylose C-323/21 ir C-324/21 bei Austrija byloje C-325/21, pagal reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalį privalo atsiimti pareiškėją.

56. Primenu, kad, remiantis reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 1 dalimi, trečiosios šalies piliečio tarptautinės apsaugos prašymą, pateiktą bet kurios valstybės narės teritorijoje, iš principo nagrinėja viena valstybė narė, kuri pripažįstama už tai atsakinga pagal šio reglamento III skyriuje nurodytus kriterijus [11]. Tačiau, be reglamento „Dublinas III“ III skyriuje nurodytų kriterijų, šio reglamento VI skyriuje yra įtvirtintos kitos valstybės narės vykdomos perėmimo savo žinion arba atsiėmimo procedūros, kurios, „kaip ir minėto reglamento III skyriuje išdėstyti kriterijai, padeda nustatyti ir atsakingą valstybę narę“ [12].

57. Tas pats pasakytina ir apie reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalies nuostatas.

58. 20 straipsnis, kaip matyti iš jo antraštės, yra susijęs su perėmimo savo žinion ir atsiėmimo procedūros pradžia.

59. Šio straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad valstybė narė, kurioje tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas pirmą kartą, privalo atsiimti prašytoją, kuris iki atsakingos valstybės narės nustatymo proceso pabaigos išvyko iš jos teritorijos ir pateikė tarptautinės apsaugos prašymą kitoje valstybėje narėje [13]. Prašytojo atsiėmimo tikslas – sudaryti valstybei narei, kurioje prašymas buvo pateiktas pirmą kartą, sąlygas, „kad būtų baigta [už prašymo nagrinėjimą] atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra“, o ne tęsti tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą [14].

[10] Žr., be kita ko, 2019 m. balandžio 2 d. Sprendimo *H. ir R.* (C-582/17 ir C-583/17, toliau – Sprendimas *H. ir R.*, EU:C:2019:280, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

[11] Žr. 2017 m. vasario 16 d. Sprendimą *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 56 punktas.)

[12] 2017 m. spalio 25 d. Sprendimas *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 39 punktas). 2017 m. liepos 26 d. Sprendime *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587) Teisingumo Teismas nusprendė: „nors [reglamento „Dublinas III“] 21 straipsnio 1 dalies nuostatomis [susijusiomis su prašymo perimti savo žinion pateikimu] apibrėžiama perėmimo savo žinion procedūra, jos, kaip ir minėto reglamento III skyriuje išdėstyti kriterijai, padeda nustatyti ir atsakingą valstybę narę, kaip ji suprantama pagal šį reglamentą“ (53 punktas).

[13] Be to, iš reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalies matyti, kad jeigu, remiantis jame nustatytais kriterijais, negalima nustatyti jokios atsakingos valstybės narės, už prašymo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas.

[14] Žr. Sprendimą *H. ir R.* (59–64 punktai).

60. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją ši nuostata taip pat taikoma tuo atveju, kai prašytojas netiesiogiai atsiėmė savo prašymą išvykdamas iš valstybės narės, kurioje pirmą kartą buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, teritorijos, nepranešęs kompetentingai nacionalinei institucijai apie savo pageidavimą atsisakyti šio prašymo, kai toje valstybėje narėje dėl to tebevyksta atsakingos valstybės narės nustatymo procesas [15].

61. Be to, reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad pareiškėjo atsiėmimo procedūra turi būti vykdoma laikantis šio reglamento 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytų sąlygų.

62. Pagal minėto reglamento 23 straipsnio 1 dalį prašančioji valstybė narė gali pateikti prašymą atsiimti asmenį tik tuo atveju, jei prašomoji valstybė narė atitinka reglamento 20 straipsnio 5 dalyje arba 18 straipsnio 1 dalies b–d punktuose nustatytas sąlygas [16]. Taigi norint atlikti atsiėmimo procedūrą būtina įvykdyti dvi kumuliacines sąlygas, kurias Sąjungos teisės aktų leidėjas nurodo reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalyje: visų pirma, prašytojas turi būti pateikęs pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą prašomajai valstybei narei ir, antra, prašytojas turi būti prašančiosios valstybės narės teritorijoje be leidimo gyventi arba turi būti pateikęs naują tarptautinės apsaugos prašymą pastarosios valstybės nacionalinėms institucijoms.

63. Sąjungos teisės aktų leidėjas nenumato situacijos, kai šios procedūros vykdymo sąlygos nebebūtų tenkinamos dėl aplinkybių, atsiradusių ją pradėjus.

64. Tik iš reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio nuostatų matyti, kad atsiėmimo procedūra baigiama trimis būdais: arba perdavimas buvo įvykdytas tame straipsnyje nustatytomis sąlygomis ir per nustatytus terminus (1 dalis), arba perdavimas negalėjo būti įvykdytas per taikomus terminus, pavyzdžiui, dėl atitinkamo asmens įkalinimo ar slapstymosi (2 dalis), arba sprendimas dėl perdavimo buvo panaikintas prašytojui pateikus skundą arba prašymą peržiūrėti sprendimą pagal šio reglamento 27 straipsnio 1 dalį (3 dalis).

65. Mano nuomone, niekas nedraudžia, kad atitinkamų valstybių narių „konsultavimasis“ dėl perdavimo tvarkos nustatymo, kaip nurodyta reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, galėtų lemti išvadą, kad anksčiau pradėtos atsiėmimo procedūros tikslo nebelieka ir ji tampa negaliojančia nuo tada, kai prašomoji valstybė narė sutiko patenkinti naują prašymą atsiimti pareiškėją. Iš tikrųjų, jeigu tokiose situacijose, kokios nagrinėjamos pagrindinėse bylose, pirmoji atsiėmimo procedūra buvo teisėtai pradėta suinteresuotosioms valstybėms narėms pasikonsultavus, dėl po šio konsultavimosi įvykusių įvykių, t. y. prašytojo išvykimo iš prašančiosios valstybės narės teritorijos ir jo buvimo kitos valstybės narės, kuriai jis pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą, teritorijoje, nebelieka pirmosios procedūros galiojimui svarbaus elemento. Priešingai reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalyje nustatytoms sąlygoms, prašytojas nebėra prašančiosios valstybės narės teritorijoje ir dėl jo išvykimo jo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas turi būti laikomas atsiimtu. Primenu, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad pagal šio reglamento 20 straipsnio 5 dalį prašytojo išvykimas iš valstybės narės, kurioje jis pateikė tarptautinės apsaugos prašymą, teritorijos turi būti laikomas netiesioginiu

[15] Žr. Sprendimą *H. ir R.* (47–50 punktai).

[16] Žr. Sprendimą *H. ir R.* (59–61 punktai).

prašymo atsiėmimu[17]. Mano nuomone, ši išvada dar aktualesnė tokiose situacijose, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai prašytojas ne tik išvyko iš prašančiosios valstybės narės teritorijos, bet ir atvyko į kitos valstybės narės, kuriai pateikė naują tarptautinės apsaugos prašymą, teritoriją.

66. Vadinasi, reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalyje nustatytos prašytojo atsiėmimo sąlygos nebetenkinamos.

67. Šiuo klausimu manau, kad prašomoji valstybė narė, dalyvaujanti dviejose atsiėmimo procedūrose, kurias per labai trumpą laiką to paties asmens atžvilgiu pradėjo dvi skirtingos valstybės narės, gali susitarti su pirmąja prašančiąja valstybe nare dėl pirmosios atsiėmimo procedūros, dėl kurios jos buvo sutarusios, pripažinimo užbaigta.

68. Prašomajai valstybei narei pranešama, kad, prašytojui slapstantis, pirmoji prašančioji valstybė narė negali atlikti jo perdavimo per jų sutartą terminą ir jų sutartu būdu; tuo pačiu metu jai tenka priimti sprendimą dėl antrojo prašymo atsiimti, pateikto antrosios valstybės narės, kurios teritorijoje yra prašytojas.

69. Atsižvelgdamas į informacijos, su kuria prašomoji valstybė narė turi susipažinti tokiu atveju, pobūdį (visų pirma į prašytojo buvimo vietą ir jo atžvilgiu pradėtų procedūrų eigą), manau, kad – kartu su pirmąja prašančiąja valstybe nare nepripažinusi, kad anksčiau vykdant pirmąją atsiėmimo procedūrą prisiimti įsipareigojimai nebegalioja – ji negali teisėtai įsipareigoti antrajai prašančiajai valstybei narei atsiimti pareiškėją ir taip susitarti dėl jo perdavimo tvarkos. Kaip jau minėjau, neatrodo, kad tokiu aiškinimu būtų pažeidžiamos reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio nuostatos.

70. Be to, manau, kad per antrąją grąžinimo procedūrą pateikta informacija apie prašytojo buvimo vietą ir jo atžvilgiu pradėtų procedūrų eigą yra informacija, kuria prašomoji valstybė narė pagal reglamento „Dublinas III“ 34 straipsnio 1 dalį gali dalytis su atitinkamomis valstybėmis narėmis. Šio straipsnio, esančio šio reglamento VII skyriuje „Administracinis bendradarbiavimas“, 2 dalies d, f ir g punktuose nustatyta, kad tokia informacija gali būti susijusi su prašytojo buvimo vieta ir kelionės maršrutais, taip pat galimo ankstesnio tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo data, dabartinio prašymo pateikimo data, nagrinėjimo stadija ir sprendimu, jeigu jis priimtas.

71. Pirmosios atsiėmimo procedūros pripažinimas nebegaliojančia taip pat prisidėtų prie tikslų, kurių Sąjungos teisės aktų leidėjas siekia pagal reglamentą „Dublinas III“.

2. Reglamento „Dublinas III“ tikslas

72. Kaip matyti iš reglamento „Dublinas III“ 4 ir 5 konstatuojamųjų dalių, juo siekiama, kad būtų pateiktas „aiškus ir veiksmingas“ valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas, kuris „ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti

[17] Žr. Sprendimą *H. ir R.* (50 punktas). Taip pat pabrėžiu, kad pagal 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60; toliau – Procedūrų direktyva) 28 straipsnio „Procedūra netiesiogiai atsiėmus prašymą arba jo atsisakius“ 1 dalies antrą pastraipą valstybės narės „gali daryti prielaidą, kad prašytojas netiesiogiai atsiėmė tarptautinės apsaugos prašymą arba jo atsisakė, visų pirma, kai nustatoma, kad <…> jis slapstosi arba išvyko be leidimo iš vietos, kurioje gyveno arba kurioje buvo laikomas, per pagrįstą laiką nesusisiekęs su kompetentinga institucija, arba jis per pagrįstą laiką neįvykdė pareigos apie save pranešti arba kitų pareigų susisiekti, nebent prašytojas pateikia įrodymus, kad taip atsitiko dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių“ (b punktas).

grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais“. Pirmiausia šis būdas „turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima <…> netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus“. Taigi Sąjungos teisės aktų leidėjas siekia racionalizuoti tokių prašymų nagrinėjimą, užtikrindamas pareiškėjui, kad jo prašymą iš esmės nagrinėtų viena aiškiai nustatyta valstybė narė. Diegdamas vienodus atsakingos valstybės narės nustatymo mechanizmus ir kriterijus, įstatymų leidėjas taip pat siekia užkirsti kelią antriniam trečiųjų šalių piliečių, pateikusių tarptautinės apsaugos prašymą vienoje valstybėje narėje, judėjimui į kitas valstybes nares [18].

73. Savaime suprantama, kad skirtingos valstybės narės negali tuo pačiu metu teisėtai vykdyti dviejų atsiėmimo procedūrų to paties asmens atžvilgiu, nebent būtų nepaisoma reglamento „Dublinas III“ tikslo.

74. Pirma, pirmosios atsiėmimo procedūros vykdymas iki pabaigos atitinkamam asmeniui išvykus iš prašančiosios valstybės narės teritorijos ir atsakomybės perdavimas, kuris gali būti susijęs su šia procedūra, jokiu būdu neužtikrintų šios procedūros operatyvumo. Priešingai, jeigu pirmoji procedūra būtų vykdoma iki pabaigos, viena vertus, galėtų labai sumažėti Sąjungos teisės aktų leidėjo siekiamas veiksmingumas ir, kita vertus, tai galėtų paskatinti atitinkamus asmenis, naudojantis materialinėmis priėmimo sąlygomis, išvykti iš prašančiosios valstybės narės teritorijos, siekiant išvengti jų perdavimo į atsakingą valstybę narę arba pratęsti jų buvimą Sąjungoje.

75. Pagal reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį reikalaujamas atsakomybės perdavimas prilygsta valstybės narės, atsakingos už prašymo nagrinėjimą, nustatymui, prašančiajai valstybei narei pritaikant „sankciją“, kai ji neatliko perdavimo, kurio pati prašė. Nuo to momento, kai prašančioji valstybė narė nesilaiko šioje nuostatoje nustatytų terminų, atsakomybė perkeliama automatiškai, neatsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes.

76. Vis dėlto tokiose situacijose, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, automatiškai taikant šį mechanizmą negalima atsižvelgti į tai, kad prašytojas, pažeisdamas įsipareigojimus bendradarbiauti, išvyko iš pirmosios prašančiosios valstybės narės teritorijos. Todėl tos valstybės kompetentingos institucijos – kitaip nei antrosios prašančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos – neturi galimybės nei jo perduoti paisydamos reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos tvarkos ir terminų, nei – atsakomybės perdavimo atveju – nagrinėti jo tarptautinės apsaugos prašymo.

77. Primenu, kad tiek pagal perdavimo procedūrą, tiek pagal tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūrą reikalaujama, kad prašytojas būtų kompetentingų nacionalinių institucijų žinioje.

[18] Žr. 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taip pat žr. Sprendimą *H. ir R.* (77 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

78. Nors šios institucijos gali nustatyti prašytojo buvimo vietą dėl formalumų, kuriuos jis turėjo atlikti norėdamas pateikti tarptautinės apsaugos prašymą kitoje valstybėje narėje (visų pirma dėl įtraukimo į „Eurodac“ sistemą)[19], jos neturi jokios kompetencijos vykdyti šio asmens perdavimo pagal reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnį, nes tas asmuo yra už nacionalinės teritorijos ribų, o šiame reglamente nustatyta procedūra nėra baudžiamojo pobūdžio.

79. Be to, vykstant tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūrai, prašytojas turi vykdyti tiek Procedūrų direktyvoje, tiek Direktyvoje 2013/33/ES[20] nustatytas pareigas, kad jo tarptautinės apsaugos prašymas būtų išnagrinėtas greitai ir būtų veiksmingai imtasi tolesnių veiksmų. Viena iš šių pareigų yra pareiga gyventi nurodytoje vietoje ir reguliariai atvykti į kompetentingas nacionalines institucijas.

80. Tokiomis aplinkybėmis neįžvelgiu jokios priežasties, kuria būtų galima pateisinti tolesnį šios procedūros vykdymą ir – konkrečiai – perdavimo termino pratęsimą, nes perdavimas yra pasmerktas žlugti.

81. Antra, pirmosios atsiėmimo procedūros tęsimas nepadeda išlaikyti aiškaus ir operatyvaus metodo, kurį Sąjungos teisės aktų leidėjas siekia nustatyti pagal reglamentą „Dublinas III“.

82. Viena vertus, dėl automatinio atsakomybės perkėlimo negalima atsižvelgti į tai, kad šis perkėlimas susijęs su tarptautinės apsaugos prašymo, kuris, tikėtina, yra identiškas anksčiau pirmojoje valstybėje narėje pateiktam prašymui ir vėliau kitoje valstybėje narėje pateiktam prašymui, nagrinėjimu.

83. Kita vertus, nuoseklus šių dviejų procedūrų vykdymas taikant atsakomybės perdavimo taisyklę, visų pirma nustatytą reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje, sukelia sunkumų, kurie gali trukdyti veiksmingam „Dublino sistemos“[21] veikimui.

84. Taigi antroji atsiėmimo procedūra pradedama, kol vyksta pirmoji atsiėmimo procedūra, o pasibaigus reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 2 dalyje nustatytiems terminams atsakomybė gali būti perduota pirmajai prašančiajai valstybei narei. Todėl atsižvelgiant į dviejų mėnesių terminą, per kurį antroji prašančioji valstybė narė privalo išsiųsti prašymą dėl atsiėmimo, prašomoji valstybė narė pateiks ir prireikus sutiks su tokiu prašymu, nors pastarosios atsakomybė nėra galutinai nustatyta, nes tikėtina, kad ji bus perduota pirmajai prašančiajai valstybei narei atsižvelgiant į atsakomybės perdavimą. Dėl tokio mechanizmo kiekvienos atitinkamos valstybės narės kompetentingoms nacionalinėms institucijoms kyla neaiškumų dėl jų atsakomybės, ypač dėl to, kad „Eurodac“ sistemoje jos negali gauti informacijos apie kitose valstybėse narėse vykdomų perėmimo savo žinion ar atsiėmimo procedūrų eigą. Kaip matyti iš dabar nagrinėjamų bylų, antrosios prašančiosios valstybės narės kompetentingai institucijai kyla rizika, kad sprendimas dėl

[19] Siekiant užtikrinti, be kita ko, veiksmingą šių nuostatų taikymą, 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 603/2013 dėl „Eurodac“ sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su „Eurodac“ sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013, p. 1), 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekvieno prieglobsčio prašytojo pirštų atspaudai iš esmės turi būti perduodami į „Eurodac“ sistemą ne vėliau kaip per 72 valandas nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo, kaip apibrėžta reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 2 dalyje. Taip pat žr. Procedūrų direktyvos 6 straipsnio 4 dalį.

[20] 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L 180, 2013, p. 96).

[21] Dublino sistemą sudaro reglamentas „Dublinas III“, Reglamentas Nr. 603/2013 ir Reglamentas Nr. 1560/2003.

perdavimo, apie kurį ji pranešė prašytojui, pagal reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį bus apskųstas ir perdavimas, kurį ji galėjo atlikti, galbūt bus atšauktas, o tokiu atveju pagal šio reglamento 29 straipsnio 3 dalį ši valstybė privalės nedelsdama atsiimti atitinkamą asmenį.

85. Mano nuomone, dėl tokio mechanizmo gali būti paralyžiuota Dublino sistema ir paradoksaliai skatinamas tarptautinės apsaugos prašytojų judėjimas Sąjungoje.

86. Todėl šiomis aplinkybėmis manau, kad svarbiausia išsaugoti reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalies veikimą, išlaikant „specialų statusą“ ir „ypatingą vaidmenį“, kurį Sąjungos teisės aktų leidėjas priskiria valstybei narei, kurioje tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas pirmą kartą [22]. Todėl tokiose situacijose, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurioms būdinga tai, kad įvairioms valstybėms narėms pateikiami keli tarptautinės apsaugos prašymai, reikia sukurti tvarkingą ir kontroliuojamą mechanizmą, kad dėl prašytojo judėjimo nebūtų nuolat kvestionuojamas kiekvienos iš jų vaidmuo ir misija.

87. Trečia, manau, kad svarbu pabrėžti, jog antroji prašančioji valstybė narė turi teisinių priemonių arsenalą, kad užtikrintų daug greitesnę ir veiksmingesnę atsiėmimo procedūrą nei ta, kurią galėtų vykdyti pirmoji prašančioji valstybė narė, dėl to, kad atitinkamas asmuo yra jos teritorijoje. Akivaizdu, kad, kaip patvirtina reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 4 dalyje nurodyta įgaliojimų paskirstymo taisyklė, atitinkamo asmens buvimas valstybės narės teritorijoje yra esminis elementas vykdant atsiėmimo procesą [23].

88. Taigi, primenu, kad naujo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimas bendros Europos prieglobsčio sistemos kontekste lemia tai, jog įgyvendinama privaloma teisinė sistema, kuria atitinkamai valstybei narei nustatomi teisiniai įpareigojimai, apibrėžti tiek reglamente „Dublinas III“, tiek Procedūrų direktyvoje ir Direktyvoje 2013/33.

89. Visų pirma pagal reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalies a punktą ši valstybė narė privalo iš karto, kai tik pateikiamas tarptautinės apsaugos prašymas, apibrėžtas šio reglamento 20 straipsnio 2 dalyje, raštu prašytojui suprantama kalba informuoti jį apie jo naujo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo pasekmes ir apie jo persikėlimo iš vienos valstybės narės į kitą pasekmes tais etapais, kai nustatoma atsakinga valstybė narė ir nagrinėjamas tarptautinės apsaugos prašymas. Šiomis aplinkybėmis manau, kad kompetentingos nacionalinės institucijos gali informuoti prašytoją apie jo atžvilgiu pradėtų procedūrų statusą ir apie pasekmes, susijusias su kelių tarptautinės apsaugos prašymų pateikimu Sąjungoje.

90. Be to, prašančioji valstybė narė pagal reglamento „Dublinas III“ 23 straipsnio 1 dalį privalo paprašyti atsakingos valstybės narės pagal to reglamento 20 straipsnio 5 dalį ir 18 straipsnio 1 dalį atsiimti pareiškėją per šiame reglamente nustatytą terminą ir jame nustatytomis sąlygomis. Siekdama užtikrinti priėmimo procedūros veiksmingumą, prašančioji valstybė narė pagal Direktyvos 2013/33 7 straipsnio 2 dalį gali nuspręsti, kur prašytojas turi gyventi, ir pagal Procedūrų direktyvos 13 straipsnio 2 dalies a punktą reikalauti, kad jis nedelsdamas arba konkrečią dieną prisistatytų kompetentingoms institucijoms arba atvyktų asmeniškai.

[22] Žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimą *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 93 punktas) ir Sprendimą *H. ir R.* (64 punktas).

[23] Beje, Sąjungos teisės aktų leidėjas reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 4 dalyje tai nurodė kaip lemiamą kriterijų. Šiame straipsnyje numatyta, kad kai tarptautinės apsaugos prašymas pateikiamas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra prašytojas, pastaroji valstybė narė turi nustatyti už prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę, kuri pagal šį reglamentą laikoma valstybe nare, kurioje buvo pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas. Tokiu atveju prašytojas turi būti raštu informuojamas apie šį pasikeitimą ir jo datą; šis reikalavimas apima reglamento „Dublinas III“ 4 straipsnio 1 dalies a punkto ir 2 dalies nuostatas.

91. Galiausiai ši valstybė narė, atsižvelgdama į tai, kad yra didelė rizika, jog prašytojas slapstysis, ir laikydamasi prašytojui suteiktų teisių ir garantijų, gali nuspręsti
Direktyvos 2013/33 8 straipsnio 3 dalies f punkte ir reglamento „Dublinas III“ 28 straipsnio 2 dalyje nustatytomis sąlygomis taikyti prievartos priemones, kaip antai sulaikymą, kad būtų užtikrintas perdavimo procedūros veiksmingumas.

92. Taigi, atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes, ypač į reglamento „Dublinas III“ 20 straipsnio 5 dalyje nustatytas sąlygas, kuriomis turi būti vykdoma atsiėmimo procedūra, taip pat į Sąjungos teisės aktų leidėjo siekiamus tikslus, manau, kad tokiose situacijose, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, būtina, jog pirmoji atsiėmimo procedūra būtų pripažinta negaliojančia.

93. Remdamasis šiais argumentais, siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, kad reglamento „Dublinas III“ 29 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad tuo atveju, kai valstybė narė, kurios teritorijoje tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas pirmą kartą, pagal šio reglamento 23 straipsnio 1 dalį gauna prašymą, grindžiamą dviejų skirtingų valstybių narių to paties prašytojo atžvilgiu paeiliui inicijuotomis dviem atsiėmimo procedūromis, prašomoji valstybė narė ir pirmoji prašančioji valstybė narė – jeigu pastaroji negali įvykdyti prašytojo perdavimo minėto reglamento 29 straipsnyje nustatytomis sąlygomis ir per nustatytus terminus dėl šio asmens išvykimo iš jos teritorijos – privalo paskelbti, kad pirmoji atsiėmimo procedūra nebegalioja nuo tada, kai prašomoji valstybė narė sutiko su antrosios prašančiosios valstybės narės pateiktu antruoju prašymu atsiimti prašytoją.

B. Dėl antrojo prejudicinio klausimo bylose C-323/21 ir C-325/21

94. Antruoju prejudiciniu klausimu bylose C-323/21 ir C-325/21 nacionalinis teismas iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tokiu atveju, kai to paties asmens atžvilgiu valstybėje narėje, kuri nėra pirmąją atsiėmimo procedūrą vykdžiusi valstybė narė, pradedama antroji atsiėmimo procedūra, prašytojas, skųsdamas antrosios prašančiosios valstybės narės priimtą sprendimą dėl perdavimo, gali remtis šio reglamento 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų terminų pasibaigimu ir iš jo išplaukiančiu atsakomybės perdavimu.

95. Atsižvelgdamas į savo siūlomą atsakymą į pirmąjį prejudicinį klausimą manau, kad į antrąjį prejudicinį klausimą atsakyti nereikia.

V. Išvada

96. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) bylose C-323/21, C-324/21 ir C-325/21 pateiktus klausimus atsakyti taip:

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 29 straipsnio 1 ir 2 dalys

turi būti aiškinamos taip, kad

tuo atveju, kai valstybė narė, kurios teritorijoje tarptautinės apsaugos prašymas buvo pateiktas pirmą kartą, pagal šio reglamento 23 straipsnio 1 dalį gauna prašymą, grindžiamą dviejų skirtingų valstybių narių to paties prašytojo atžvilgiu paeiliui inicijuotomis dviem atsiėmimo procedūromis, prašomoji valstybė narė ir pirmoji prašančioji valstybė narė – jeigu pastaroji negali įvykdyti prašytojo perdavimo minėto reglamento 29 straipsnyje nustatytomis sąlygomis ir per nustatytus terminus dėl šio asmens išvykimo iš jos teritorijos – privalo paskelbti, kad pirmoji atsiėmimo procedūra nebegalioja nuo tada, kai prašomoji valstybė narė sutiko su antrosios prašančiosios valstybės narės pateiktu antruoju prašymu atsiimti prašytoją.